

Liikennebiometaanin tuotanto ja jakelu Kainuussa -selvitys

MH § 149

Kainuun liiton toimeksiannosta Aluekehityssäätiö ja Envitecpolis Oy toteuttivat Liikennebiometaanin tuotanto ja jakelu Kainuussa -selvityksen, joka toteutettiin 17.3. - 30.6.2015. Selvitys on osa Kainuun biotalousstrategiaa konkretisoivaa jatko- ja toimeenpanotyötä.

Selvitys jakaantui seuraaviin työpaketteihin: **Työpaketti 1:** Määritetään Renforsin Rantaan sijoittuvan liikennebiometaanin jalostus- ja jakeluyksikön volyymit ja niihin liittyvät toiminnalliset reunaehdot kolmelle vaihtoehdolle. **Työpaketti 2:** Määritetään liikennebiometaanin jalostus- ja jakeluyksikön toimintamalli eri vaihtoehdoille (käydään toimintamalleihin liittyvät sidosryhmäneuvottelut) **Työpaketti 3:** Määritetään jalostusprosessi ja sen teknologiaratkaisut sekä teknologia-toimittajat eri vaihtoehdoille. **Työpaketti 4:** Pyydetään teknologia-toimittajilta budjettitarjoukset (3 kpl/vaihtoehto). **Työpaketti 5:** Käydään tarjoukset läpi ja valitaan teknologiaratkaisut. **Työpaketti 6:** Käydään neuvottelut potentiaalisimpien liikennebiometaanin käyttäjien kanssa (SOTE, bussit, Jätehuoltotoimijat ja Itella). **Työpaketti 7:** Tehdään työpaketin 1 mukaisille vaihtoehdoille kannattavuuslaskelmat. **Työpaketti 8:** Laaditaan biometaanin tuotanto-, jalostus- ja jakeluvolyymien kasvattamissuunnitelma vuoteen 2025 Renforsin Rannan tuotanto- ja jakeluyksikön pohjalta.

Selvityksessä tehtiin **toimenpide-esitykset** liikennebiometaanin tuotannon ja jakelun kehittämiseksi Kainuussa. Toimenpide-esityksissä todetaan seuraavaa: Kajaani (Renforsin Ranta) on sekä teknisesti että taloudellisesti potentiaalinen biometaanin jalostus- ja jakeluyksikön sijaintipaikka. ST1 Biofuels Oy:n ja Kajaanin kaupungin tulee käynnistää neuvottelut yhteisen liikennebiometaanin jalostus- ja jakeluyrityksen perustamisesta ja Kajaanin kaupungin roolin ottamisesta (tahtotilasta) omistajaohjauksen kautta liikennebiometaanin markkinoiden luojana. Kainuuseen tulee saada ensitilassa selvyys yhdyskuntalietteiden (ennen kaikkea Kajaanin ja Sotkamon osalta) sekä erilliskerättyjen biojätteiden käsittelyn tulevaisuudesta: 1) Ekokymppi investoi biokaasulaitokseen tai 2) Kunnat kilpailuttavat Kajaaniin biokaasulaitostoimijan. ST1 Biofuels Oy:n, Kajaanin kaupungin ja Ekokymppin/yksityisen biokaasulaitostoimijan tulee käydä yhteisen liikennebiometaanin jalostus- ja jakeluyrityksen osakkuusneuvottelut.

Valtakunnallisesti on valmistunut 5/2015 Liikenne- ja viestintäministeriön: *Vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluverkko, Ehdotus kansalliseksi suunnitelmaksi 2020/2030* –selvitys. Sen pohjalta tiekartan kansallinen suunnittelu käynnistyy seuraavaksi ja tavoitteena on

määrittää/kartoittaa verkostoon liittyvät kaupungit. Kajaanin kaupungin tulee hakeutua mukaan ko. verkostoon ja aloittaa neuvottelut Liikenne- ja viestintäministeriön kanssa. Kainuun liitto tukee omalta osaltaan Kajaanin kaupungin pyrkimyksiä ko. verkostoon mukaan pääsemiseksi.

Puolangalle on suunnitteilla merkittävä maatalouslietepohjainen biokaasulaitosinvestointi. Kainuun liiton tulee tukea ko. investoinnin jatkosuunnittelua EAKR –rahoituksen avulla.

Kainuussa on jo olemassa 2 kpl maatilamittakaavan biokaasulaitosta ja tiedossa on iso joukko maatilayrittäjiä, jotka pohtivat laitosten investointia. Kainuun ELY –keskuksen tulee tukea uuden Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014-2020 kautta ko. investointien toteutumista.

Luonnonvarakeskuksen Kainuun yksikköön on muodostumassa kansallisesti merkittävä biokaasualan osaamiskeskittymä. Osaamiskeskuksen toimintaa tulee tukea sekä käytännössä hankerahoituksen että etujen ajamisen näkökulmasta (Kainuun liitto) kaikin mahdollisin tavoin.

Liikennebiometaani on Kainuussa ja Kajaanissa on **juuri nyt** iso mahdollisuus. Alueella on vahva yritysten kiinnostus asiaa kohtaan (ST1 Biofuels Oy, Jahotec Oy ja maatilayritykset). EU-linjaukset, hallitusohjelma, ministeriöiden selvitykset (mm. LVM) ja maakunnallinen biotalouspainotus tukevat vahvasti asiaa. Kainuun liikennebiometaanin kehittämistä tulee viedä eteenpäin koordinoitusti ja aktiivisesti. Yllä kuvatut jatkotoimenpiteet eivät etene itsestään. Selvityshanke ehdottaa, että koordinaatiota varten tulee perustaa Kainuun liiton (maakuntajohtaja), Kajaanin kaupungin (kaupunginjohtaja/kansliapäällikkö), Sotkamon (kunnanjohtaja) ja Puolangan kunnan (kunnanjohtaja/elinkeinoasiamies) sekä Kainuun ELY-keskuksen (investointirahoituksista vastaava johtaja) edustajista koostuva ohjausryhmä. Yritysedustajia ei tässä vaiheessa kutsuta mukaan ohjausryhmään jääviyskysymysten vuoksi. Kokonaisuuden aktiivista eteenpäin viemistä varten tulee vastuuttaa toimija ja henkilö, joka vie asiaa ohjausryhmän valvonnassa eteenpäin.

Selvityksen tuloksia on käsitelty 23.9.2015 kokouksessa, johon osallistuivat selvityksen laatineet konsultit, Kainuun liiton, Kajaanin kaupungin, Renforssin rannan, Kainuun ELY-keskuksen, ST1:n sekä Kajaanin yliopistokeskuksen edustajat.

Erillisliitteenä on Liikennebiometaanin tuotanto ja jakelu Kainuussa –selvitys loppuraportin tiivistelmä

Erillisliite nro: 9

Lisätietoja antaa tarvittaessa aluekehitysasiantuntija Jouni Ponnikas,
puh. 040 574 0804 tai sähköpostitse osoitteella etuni-
mi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi hankkeen tulokset ja loppura-
portin tiivistelmän. Selvityksen suositusten toimeenpanoa jatketaan
virkatyönä osana valmistuneen Kainuun biotalousstrategian toimeen-
panoa.

Maakuntahallitus:

Hyväksyi.
